

ЕЛЕМЕНТИ РОЛЬОВОЇ ГРИ В НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ірина Довгаль,
викладач
ВСП «Краматорський фаховий коледж ДонНУЕТ
імені Михайла Туган-Барановського»

Анотація. На сучасному етапі розвитку суспільства вивчення іноземної мови набуло особливого значення для фахівців у різних сферах обслуговування: виробництві, торгівлі, ресторанному бізнесі, економіці тощо. Використання елементів рольової гри на практичному занятті розвиває загальну ерудицію та творчі здібності студентів, що впливає на підвищення рівня практичного володіння англійською мовою.

Abstract: At the current stage of the development of society, learning a foreign language has acquired a special importance for specialists in various fields of service: production, trade, restaurant business, economy, etc. The use of elements of a role-playing game in a practical session develops general erudition and creative abilities of students, which affects the improvement of the level of practical knowledge of the English language.

На сучасному етапі розвитку суспільства основним завданням вищої професійної освіти в Україні є підготовка високоосвічених особистостей та висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на світовому ринку праці, які, крім фахових вмінь, володіють безліччю інших вмінь та навичок. Не останнє місце серед них займають вміння та навички вільного володіння іноземною мовою як засобом повсякденного та професійного спілкування, що й є кінцевою метою навчання професійно спрямованої іноземної мови. Посилення уваги до вивчення іноземних мов зумовлене активізацією глобалізаційних тенденцій. Знання іноземної мови розглядається як засіб посилення конкурентоздатності особистості на ринку праці, так і як засіб активізації міжкультурного спілкування та співробітництва. Орієнтація сучасних освітніх закладів на активізацію пізнавальної діяльності, на надання їй креативного характеру примушує педагогів переглянути пріоритети в системі методів та засобів навчання.

Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і

бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми.

Основними умовами для продуктивного оволодіння іноземною мовою, як і рідною, є: включення студента в предметно-комунікативну діяльність на занятті; тісне спілкування; сукупність реалізації соціальних функцій.

Одним із шляхів створення комунікативної ситуації є рольові ігри, які сприяють реалізації міжособистісного спілкування студентів на занятті.

Рольові ігри моделюють реальне життя, а також є імітацією професійної діяльності. Під час гри студенти опановують такі елементи спілкування, як вміння почати бесіду, підтримувати її, ввічливо переривати співрозмовника, в потрібну мить погодитися або спростувати його точку зору, вміння слухати партнера, задавати уточнювальні питання тощо.

Залежно від мети заняття та рівня підготовки студентів рольові ігри можуть проводитись в парах (такі ігри в основному спрямовані на відпрацювання певних лексичних одиниць та граматичних структур), підгрупах, що складаються з 3–5 осіб, та в цілій групі. Рольові ігри в парах є найпростішим видом цього методичного прийому.

Приклад заняття з елементами рольової гри. Практичне заняття за темою «Ланч та чаювання у Великобританії» з елементами рольової гри проводиться зі студентами спеціальності «Технологія приготування їжі». Мета практичного заняття – формування практичних вмінь та навичок студентів щодо використання знань з лексики та граматики під час спілкування в межах зазначеної теми, вирішення ситуаційних завдань. Заняття починається з організаційного моменту, студенти знайомляться з темою, метою та формою проведення заняття. Під час визначення мотивації звертається увага на те, що знання англійських страв та десертів необхідні у майбутній професійній діяльності студентів. Заняття проводиться в декілька етапів.

Підготовчий етап. Актуалізація опорних знань студентів відбувається методом блиц-опитування, який дає можливість перевірити готовність студентів до практичного заняття. Студенти перекладають англійською слова та словосполучення, що стосуються теми заняття.

Виконання практичних завдань відповідно до інструкційної карти. Спочатку студенти виконують фонетичну розминку. Вона містить репродуктивну умовно-комунікативну вправу: читають скоромовки англійською та намагаються відтворити прослухане. Копіювання звуків дає можливість відкоректувати правильну вимову слів.

Одним із завдань на основному етапі є виконання рецептивно-комунікативної вправи. За допомогою читання та перекладу деяких частин тексту з англійської на українську мову перевіряється знання студентами перекладу лексичних одиниць за темою заняття.

Для перевірки у студентів розуміння загального змісту тексту та їхнього вміння правильно використовувати набуті знання з лексики та граматики, а також для розвитку мовленнєвої реакції студентів доцільно виконувати післятекстові завдання: відповіді на запитання, доповнення речень тощо.

Для формування практичних вмінь та навичок роботи з лексичними одиницями необхідно досягти автоматизації дій студентів. Для цього студенти переглядають відеоролик, озвучений англійською мовою, з якого вони дізнаються про основні традиційні страви, які англійці готують до ланчу. Це сприяє кращому запам'ятовуванню правильної вимови слів та інтонації у різних типах речень. Сприйняття вербальної інформації через слуховий та зоровий канали допоможе студентам у майбутньому досягти порозуміння

з іноземним співрозмовником. Студенти отримують завдання назвати ті продукти харчування, про які йшла мова, та зробити переказ. Такий вид роботи дозволяє викладачу перевірити вміння студентів розуміти носія англійської мови.

Щоб перевірити вміння студентів сприймати інформацію на слух, вони мають обрати правильну відповідь з декількох запропонованих. Для перевірки у студентів їх вміння розуміти інформацію та правильно її перекладати з англійської на українську мову доцільним є виконання вправи на об'єднання зображень з їх характеристикою, яка містить інформацію про правила етикету та поведінки за столом. Зображення допомагають студентам знайти правильну відповідь.

На цьому ж етапі навчання передбачено виконання репродуктивної умовно-комунікативної вправи. Студенти заповнюють пропуски в реченні необхідними словами, щоб отримати готовий рецепт страви та перекласти цю інформацію українською мовою.

Ігровий етап. На етапі закріплення лексичних одиниць за темою заняття «Ланч та чаювання у Великобританії» доцільно використовувати елементи рольової гри як ефективний метод інтерактивного навчання. Студенти отримують завдання підготувати діалог з використанням лексичного матеріалу заняття. Але спочатку вони прослуховують аудіоматеріал, за допомогою якого отримують необхідну інформацію для діалогічного мовлення. Викладач знайомить студентів зі змістом рольової гри. Потім студенти діляться на маленькі творчі підгрупи, отримують картки з ситуативними завданнями та розподіляють ролі. Студенти виконують роль офіціантів та відвідувачів кафе. Така форма роботи дає їм можливість уявити себе в ситуації, пов'язаній з майбутньою професійною діяльністю, та сприяє розвитку уміння роботи в колективі та самостійно вирішувати проблеми. Елементи рольової гри сприяють активізації мисленнєво-мовленнєвої

діяльності студентів, формуванню в них умінь самостійної передачі думок та навичок спілкування.

Заключний етап заняття. На завершальному етапі заняття викладач підбиває підсумки, аналізує та оцінює діяльність студентів.

Така групова робота спрямована на те, щоб об'єднати студентів для досягнення певної навчальної мети. Під час спільної роботи вони не тільки вдосконалюють мовні навички, а й відпрацьовують вміння спілкуватися, розв'язувати проблеми, приймати спільні рішення. Але недостатньо просто поділити студентів на групи. Їхня взаємодія має бути чітко структурована (через розподіл ролей, обов'язків) та організована, що вимагає від викладача великої попередньої методичної підготовки, вміння прогнозувати результати та робити відповідні висновки.

Зміст рольової гри має бути цікавим і корисним для її учасників, а будь-яке ігрове дійство повинне закінчуватись досягненням відповідного результату, що несе в собі певну цінність, ґрунтується на знаннях, навичках і вміннях, здобутих на занятті, забезпечує студентам можливість обирати раціональні і ефективні рішення, критично оцінювати себе і оточуючих. Зв'язок гри з практикою реального спілкування – одна з найважливіших соціально-психологічних вимог.

У сучасному житті знання іноземних мов дозволяє людині почуватися більш успішною. Якщо раніше вивчення іноземних мов було, скоріше, захопленням, то у наш час знання іноземної мови відкриває перед людиною досить широкі перспективи. Зокрема пропозиції на ринку праці дуже часто вимагають знання, як мінімум, базового рівня англійської. Але що більше мов ви знаєте, то вищі ваші шанси.

Впровадження інтерактивних методів навчання, а саме елементів рольової гри разом з використанням традиційних методів навчання на практичних заняттях, дозволяють підвищити рівень практичного володіння іноземною мовою і формують комунікативну компетенцію, яка необхідна для майбутньої професійної діяльності студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник / Н.П. Волкова. – Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018.
2. Дьяконова О. О., Букатов В. М. З історії дидактики : едьютейнмент у освіті дорослих і інтерактивні технології навчання у сучасній школі // *European Social Science Journal*. – 2014. – № 11–1 (50). – С. 279–288.
3. Латигіна Н. Ділова гра як імітаційний активний метод навчання / Н. Латигіна, С.Радченко // *Інноваційний розвиток вищої освіти : матеріали 157 міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 10–11 березня 2010 р.) : тези доповідей*. – Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2010. – С. 172 – 175.
4. https://pidru4niki.com/70163/pedagogika/igrovi_tehnologiyi_navchannya